Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII. **V Ljubljani 15. vinotoka 1880.** **List 42.**

Enciklika

našega svetega Gospoda Leona XIII, po Božji previdnosti papeža, do patrijarhov, pervakov, nadškofov in škofov vesoljnega katoliškega sveta, ki ima milost in občestvo z apostolskim Prestolom.

Častitljivi Bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov!

Apostolskemu poglavarju in njegovim naslednikom na poseben način izročeno veliko opravilo, keršansko vero razširjati, je spodbadalo rimske papeže, da so o raznih časih in raznoterim narodom pošiljali oznanovalce sv. evangelija, kakor se je kazalo, da zahtevajo okolišine in sklepi usmiljenega Boga. — Kakor so toraj poslali Avguština k Britancem duše oskerbovat, Patricija k Hibernjanom, Bonifacija k Germanom, Vilibrorda k Frizom, Batavcem, Belgijanom in druge prav velikrat k drugim narodom; tako so svetima možema Cirilu in Metodu oblast podelili, da naj apostoljsko opravilo prevzameta pri slovanskih narodih. Po njunih stanovitnih in velicih prizadevanjih se je doseglo, da so le-ti zagledali luč evangelija in so bili od neolikanega življenja pripeljani k človeški omiki in nravnosti.

Cirila in Metoda, preblagih dveh aposteljnov, vse slovanske dežele, pomnijoče njihovih dobrót, od nekdaj nikoli niso nehale preslavljati. Z ne manjši gorečnostjo ju je čislala Cerkev; ona je mnogotero častila oba, dokler sta živela, in od enega umerlih tudi kosčic ni hotla pogrešati. — Zato je tudi že od leta 1863 slovanskim Bohemcem, Moravcem in Hervatom, ki so vsako leto 9. sušca praznik v čast ss. Cirilu in Metodu obhajali, po privoljenji Našega predhodnika Pija IX neumerlega spomina bilo dopušeno ta god zanaprej 5. malega serpana obhajati in dnevnice v spomin ss. Cirila in Metoda opravljati. In ne dolgo potem, ob času ko je bil veliki Vatikanski cerkveni zbor, je prav veliko škofov prosilo le-tá apostolski Sedež, naj bi se njuno obhajanje in stalni god na vso Cerkev razširilo. Ker pa ta reč do dne današnjega rešena ni in so se v menjavi časov po teh krajih predrugačile deržavne okolišine, se Nam zdi, da se primérna prilika ponudi, postreči slovanskim narodom, za kterih blagor in zveličanje smo silno skerbni. Kakor toraj nočemo, da bi se Naša očetovska ljubezen za nje v kaki reči pogrešala, tako hočemo, da se širi in množi češenje tako svetih mód, ki sta nekdaj po oznanovanji katoliške vere slovanske ljudstva od pogube k zveličanju klicala, in jih bodeta tudi zdaj z nebeškim varstvom mogočno branila. Da pa se očitniše pokaže, kakšna sta moža, ktera katoliškemu svetu za češenje in obhajanje pred oči stavimo, se v zgodovino njunih djanj nekoliko ozrimo.

Ciril in Metod, prava brata, iz preimenitne Solunske rodovine rojena, sta se zgodaj podala v Carigrad, v glavnem mestu na Jutru viših véd se izučit. Iskra viši zmožnosti, ktera je že takrat svetila v mladenčih, ni skrita ostala; oba namreč sta v kratkem prav dobro napredvala; naj bolj pa Ciril, ki je dosegel toliko pohvalo v učenostih, da je bil v posebno čast modrijan imenovan. Ne dolgo potem se je Metod poprijemal meniškega stanú, Ciril pa je bil vreden spoznan, da mu je cesarica Teodora na spodbudljej patrijarha Ignacija izročila opravilo v keršanski veri izučiti Kazare unkraj Kerzoneza, kteri so v Carigradu prosili zmožnih verskih služabnikov. To opravilo je voljno sprejel. Podal se je torej v Kerzon na Tavriškem, nekaj časa se učil domačinskega jezika ondotnega ljudstva, kakor nekteri pripovedujejo; in v tistem času je po veliki sreči našel svete ostanke papeža sv. Klemena I, ktere je lahko spoznal, iz razširjenega izročila od prednikov in pa iz sidra, ker je bilo znano, da z njim je bil preserčni mučenec na povelje cesarja Trajana v morje pogreznjen in potem pokopan. Ko je imel ta predragi zaklad v rokah, je prehodil kazarske mesta in stanovanja; in potem ko so bili po njegovih naukih izurjeni in po Božjem razsvitljenji spodbujeni, jih je po zatertem mnogoterem neverstvu zedinil z Jezusom Kristusom. Kadar pa je bila nova keršanska občina prav dobro vstanovljena, je dal spomina vreden izgled zderžnosti in keršanske ljubezni, ker odbil je vse od domačinov ponudene darila, razun oprostenja sužnjev, kteri so bili kristjani. Zdajci se je vesél vernil v Carigrad in umaknil se je tudi on v samostan Polihron, v kterega se je bil podal že njegov brat. (Konec sledí.)

Pomanjkanje duhovnov.

Poreško-Poljski milostni škof gospod Janez Glavina v obširnem pastirskem listu obravnavajo prašanje o pomanjkanji duhovnov v njih škofiji in podavajo osnovo, kako bi se pomagalo. Naj podamo saj posnetek tega prelepega pisanja.

Že nektere leta so višji pastir čast. duhovstvo in vernike v postnih pastirskih listih ali o druzih prilikah zavračali na prehudo pomanjkanje duhovnov v ondotni

škofiji, in pa še na hujši prihodnjost, ktera žuga v tej zadevi. Ravno to so bili storili že v svojem naj pervem pastirskem listu. To pomanjkanje vsi čutijo, pravijo, in tej mali škofiji je 25 praznih pastirskih služb, tedaj dober četerti del teh, ki bi jih bilo treba.

Kako žalostna je ta okolišina, se ne more dosti živo popisati; dosti je, ako malo prevdarimo, kako tužna bode osoda malih, kadar jih ne bo, kteri bi jim lomili kruh nebeškega nauka, ki duše omikuje in k dobremu nagiba; pa užaljenih, nadložnih, grešnikov, kadar ne bo koga, ki bi jih poterjeval z besedo Jezusa Kristusa, z veličanskim obhajanjem katoliške božje službe, z deljenjem odpušanja v imenu Božjem. Kakošna bo z bolniki in umirajočimi, ko bodo s postelje svojih bolečin kalne oči obračali po utéhi in poterdilu, ako ne bodo vidili na strani si verskega služabnika, kteri bi jim očistil vést, jim kazal v nebesa, jih poživil o strašnem prestopu iz solzne doline.

Precejšen del sedanjih duhovnov je že prileten; nekteri so slabega zdravja in brez tiste močí, ki je potrebna za težavno pridiganje, spovedovanje, hojo k bolnikom, in bodo ali omagali pod bremenom, ali pa morali podati se v pokoj. Drugi, še čversti, močni, niso vsemu kos, in preobloženi bodo prezgodaj opešali. Tako se bodo širile lise (praznine), ki se že tu in tam kažejo; in če se ne misli do časa jih napolniti, bode v malo desetletjih, morebiti v malo letih, naša škofija vsa ena sama lisa. Med tem pa spodrastujočo mladino, ali očete in matere, obdajajo vedno veči nevarnosti, vabijo zapeljevanja k pregreham in brezverstvu, ktere svet vedno huje kužijo: zgubili bodo vero in strah Božji, ker ne bo več aposteljnov; postali bodo žertva olikane divjačnosti v nasladnostih in zložnostih pozémeljskega življenja....

Viši pastir popisujejo dalje, kako nevarna je lahkomišljenost in mlačnost, ki z enako lahkoto stori hudo kakor opusti dobro, ne gleda na prihodnje, streže le sedanji zložnosti in sladnosti; ako vidi rano, ne iše vzrokov in ne pomočkov, dokler se hudo ne dá več popraviti. Opominjajo toraj, naj tudi o sedanjem času verniki rók ne deržijo križem. Zakaj kakor škofu, tako zadnjemu duhovnu, kakor mestnemu veljaku, tako mora vsaki kmetici skerb biti, da se pride v okom sedanjemu pomanjkanju duhovstva....

Oziroma na pomočke pravi okrožnica, da bi bilo potreba dobrotne zaloge, iz ktere bi bili podpirani mladenči, kolikor jih ne morejo podpirati njih starši. Imenovala bi se „škofijska zaloga“. Kolikor veči bi bili pomočki, toliko veče število mladenčev bi se zamoglo pripravljati za prihodnji duhovski stan. Za navadne okolišine bi bilo treba, da je saj kacih 15 bogoslovcev, ali tako, da bi bili vsako leto posvečeni kaki štirje ali njih pét. Namesto 15 so zdaj samo 3.

Vstanovi za gimnazijalce v uni škofiji ste samo dve po 84 gl. Od staršev ni veliko pričakovati. Škof sami bodo storili, kar bo moč; tudi cerkve bodo dajale svoj „alumnatikum“ (penez za bogoslovje); naj bolj pa se zanašajo na čč. gg. duhovne.

Nadalje viši pastir vernike živo spodbujajo k darovanju za škofijsko zalogo. Prelepa je misel, da dijak kteri zdaj prejema mili dar od dobrotnikov, bode od zdaj čez deset, od zdaj čez dvajset lét stal kakor duhovni pastir pri njih smertni postelji, jim kazal bridko martro in jih tolažil umirajoče itd.

Nasleduje osnova, ki med drugim pravi, da mladenči, ki bodo iz škofijske zaloge podpirani, bodo imeli stanovanje v posebni hiši, pod nadzorstvom določenega duhovna, kakor škofovega namestnika. Stroški za živež bodo plačevani iz zaloge, drugi za obleko, šolske reči itd. pa od staršev; le popolnoma ubožni bodo z vsim iz zaloge oskerbovani. — Za to leto je že sprejetih 11 mladenčev, eden iz 3., trije iz 2., drugi pa iz 1. latinske šole. Darova sta v pervo zaznamnjana dva: 300 gl. od milgsp. škofa, in 400 gold. iz deželnega zaklada. Z malim — pa serčen začetek, to je dobro znamnje. Bog daj srečo!

Iz življenja Mavricija Tomana.

(Dalje.)

V. Goanske znamenitosti.

Namestni kralj Goanski nam je poslal naproti veliko vojno ladijo „Guarda Costa“, ki je namenjena obrežje morskih roparjev braniti. Na vse zgodaj prijadrala je omenjena barka proti naši, in vprašala je po daljnogovoru o različnih, Portugalsko tičečih rečéh. Mi smo ji ravno tako odgovorili in potem kraljev pozdrav z 21 topovi menjali. Na to pride Goanski mornar na našo barko. Prišli smo za večera z razpetimi jadri, vihrajočimi zastavami in ozaljšano barko do perve terdnjave, ki se imenuje „Aguada“, to je, 21. sept. 1753, in smo ondi mačke v morje vergli.

Po noči morali smo še na barki biti. Oče provincijal goanske provincije je med tem zvedil naš prihod. V jutro 22. sept., ravno mojega godú dan, poslal nam je nekaj majhnih barčic, kterim pravijo „balam“, in ukazal nas je peljati v lepo hišico na morskem obrežji, kjer nas je čakal sam in še drugi predniki. Pri prihodu smo se priserčno in očetovsko objeli. Dobro oskerbljena miza nas je že čakala, celi dan bili smo prav dobre volje. Na večer smo se peljali na omenjenih barčicah po silno prijetnem, na obeh straneh z drevjem obraščenem in z lepimi hišami ozaljšanem vodotoku v mesto Goa, v vstav sv. Pavla. Pred cerkvenimi durmi so naši sobratje nas čakali in spremili naj popred v cerkev, naj se Bogu spodobno zahvalimo za srečno prestano potovanje, in potem v vstav.

Tako nas je tedaj sedemnajst jezuitov po tako dolgem potovanji svoj namenjeni kraj doseglo. Veselje naše, kakor tudi naših sobratov, bilo je nepopisljivo. Sploh je skoraj komaj verjetno, kaka radost je na celem otoku, ako ena ali več bark iz Portugalskega pride, kajti po prihodu bark se otok preskerbí s potrebnimi rečmí, in verh tega dobijo tam bivajoči Portugalci od svojih v Evropi marsikako sporočilo. Štirnajst dni so nam dali, da se odpočijemo od velicega truda tako dolge vožnje; po preteklem tem času pa je dobil vsak svoj odmenjeni posel.

Štiri leta moral sem spekulativnega bogoslovja in nravnosti se učiti, da dosežem v družbi Jezusovi potrebno sposobnost za vsaki posel. Je pa že skoraj šest lét, odkar sem zapustil glavovertno „atqui“ in „ergo“. Bilo mi je toraj toliko težavneje, ker vse sem moral iz novega začeti, da mi je zopet gladko teklo. Precej pervo leto pa me je zadela huda vročinska bolezen, ktera napade skoraj vsacega, ki pride iz Evrope. Za ljudí hude in vroče kervi, kakor sem tudi jaz, je bolezen še toliko bolj nevarna. Pa akoravno so me že s ss. zakramenti previdili, me je Bog vendar obvaroval prepada smerti in zamogel sem se dalje učiti.

(Dalje sledí.)

Katoliška Cerkev.

(Dalje.)

4. Mislimo si svet pred 2000 leti. Bog je takrat svoje častilce imel posebno med judi. Drugi narodi bili so malikovavci; zgubili so pravo spoznanje Boga in njegovih lastnosti, molili so solnce, mesec, zvezde in razne vstvarjene ali od človeških rók napravljene reči. Da v taki veri svet ni poznaval čednosti, to si lahko razložimo, kar nam spričuje zgodovina. Prišel je na svet Bog sam, in sicer v človeškem telesu, hodil je po Judeji, nekaj še je prestopal njene meje, da se tudi nevernikom razodene. Oznanuje resnico ter opravi delo odrešenja. Ko je storil vse, kar je bilo potrebno, zapustil je svet. Veliko število judovskega ljudstva je pa zaverglo tolikokrat obetanega in že težko pričakovanega Mesija, ki je prišedši našel le malo število priveržencev. Tako od prilike bilo je pred dvema tisočletjema.

Kristus je na lesu sv. križa rešil ves človeški rod, „on je umerl za vse“. (II. Kor. 5, 14.) Zatoraj je hotel, naj se njegov nauk razširi bo vsem svetu, da bi družbica njegovih vernikov postala vesoljna družba. Iz tega vzroka je svojim učencem (Mark. 16, 15) zapovedal iti „po vsem svetu“. Apostoli so se na tanko ravnali po tih besedah. Ko so namreč bili prejeli sv. Duha, ki jim je razsvetlil pamet in dajal posebne zmožnosti, podali so se na pot, razkropivši se na vse strani, vsak apostol šel je drugam, v razne kraje, med različne narode, ki so bivali po zemlji. Sv. Peter n. pr. prišel je v mesto Antijohijo. Kaj je delal tukaj? Pridigal je, naznanjal ljudém, kar je Jezus učil. Težavno nalogo so imeli apostoli. Le pomislimo samo, koliko so imeli prestati nadlog in ovir; vendar so vse to terpeli z veseljem.

5. Izmed ljudstva, ki je poslušalo apostole, jih je veliko verovalo, t. j. za nedvomljivo resnico imeli so vse, o čemur so jim govorili apostoli, n. pr., da je jeden Bog v treh osebah, da Kristus je Sin Božji, da se pri sv. kerstu dobí pravica do nebés itd. Apostoli so kerščevali tiste, ki so verovali v Jezusa kot Sina Božjega in našega Odrešenika. Tako so nastajale družbe vérnikov ali kerščanske občine. Pervo opazimo v Jeruzalemu. Tam je namreč sv. Peter pridigal s tolikim vspehom, da je (Act. 2, 41) „pridružilo se tisti dan kakih tri tisoč duš“; dali so se kerstiti ter tako stopili v sv. Cerkev, postali njeni udje. O drugi pridigi istega apostola (Act. 4, 4) beremo, da je „veliko tistih, ki so besedo slišali, verovalo, in postalo je število móž kakih pet tisoč“. Za tem so apostoli še drugim ljudém prižigali blago luč sv. vere; „ši so, oznanjevali povsod, a Gospod jim je pomagal ter poterjeval besedo s čudeži, kateri so se potem godili“. (Mark. 16, 20.)

Iz Judeje so poslanci Božji razšli se proti zahodu. Naj imenitnejši mesta sprejemale so njihove nauke; tako Efèz in Milêt v mali Aziji, Filipe in Solun v Macedoniji, razuzdani Korint in olikane Atene na Geršekem. Rim, glavno mesto na zemlji, sprejel je pervaka apostolov, ss. Petra in Pavla. — Kristus je naj pervo oznanoval judom. Tako so delali tudi drugi apostoli; kamor so prišli, podajali so se naj pervo v zbornice (sinagoge), po tem se je začenjala še žetva med neznabožci. V kratkem času se je Cerkev razširila po vsem takrat znanem svetu.

6. Ako se v kakem neobljudenem kraji naselita dva človeka z družinama, je to sicer že družba; vendar to ni še občina. Ta nastane, ako napravijo nekak red ter obljubijo, da se hočejo po vzajemnih pravilih ali postavah ravnati, da želijo imeti skupnega poglavarja, ki bode jih vodil itd.; sedaj iz navadne družbe postane občina ali srenja. Tako so od vernikov nastajale keršanske občine, t. j. vsaka posamezna družba je imela jedno vero, vzajemno postavo (zapovedi Božje) in skupnega predstojnika ali načelnika, voditelja. Kdo opravlja to službo v vaši hiši? Oče; oni skerbé za vse, ravnajo in vodijo gospodarstvo. Izmed keršanskih občin je sleherna imela svojega predslojnika. Kdo je bil tukaj gospodar ali ravnatelj? Apostoli sami so bili načelniki. Vsak apostol vladal je tisto občino, ktero je pokristjanil kot namestnik Kristusov. (II. Kor. 6, 4.) Ker je bil pa sv. Peter postavljen vsim za poglavarja, so vsi apostoli kot posamezni poglavarji opravljali in ravnavali svoje občine v sporazumljenji s sv. Petrom, tako, da je on bil glavar apostolom in ostalim kristjanom v posameznih občinah ali „farah“, kakor bi sedaj rekli.

Toda, je li sv. Peter, in drugi apostoli, imel sam od sebe oblast vladati kristjane ter jim zapovedati v duhovnih rečéh? Ne; oni so to oblast imeli kot namestniki Kristusovi — Ako, recimo, oče odide z doma, pa naj starejšemu sinu reče: „Ti mesto mene povej dninarjem, kaj naj delajo, in oni morajo vbogati ravno tako, kakor bi jim jaz sam rekel; če se zoperstavljajo, smeš jih kaznovati; ako pridno delajo, daj jim pri izplačevanji še kaj po verhu“, — v tem slučaji je sin očetov namestnik. Tako je Kristus apostolom dal oblast in zapoved, naj kristjane učijo spolnovati vse, kar zahteva vera; po tem je (Luk. 10, 16) pristavil: „Kdor posluša vas, posluša mene, t. j. vam morajo ljudje pokorni biti, vbogati vas prav tako, kakor bi bil jaz sam jim zapovedal. Čegavi namestniki so toraj apostoli? Božji. Zakaj? Ker je Jezus bil Bog. Po tem so tudi zapovedi, ki jih apostoli dajajo v Kristusovem imenu, božje naredbe. Apostoli so s to oblastjo kaznovali nepokorne kristjane, so jih izločevali iz družbe pravovernikov itd. Sv. Pavel, postavim, je iz Cerkve izobčil Aleksandra in Himena, pa nekega kervoskrunskega Korinčana. (I. Kor. 5, 1.) Apostol je to storil „z močjo našega Gospoda Jezusa“ (I. Kor. 5, 4), z oblastjo, ki jo je sprejel od Kristusa, t. j. kot namestnik Božji.

(Dalje sledí.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Comentarius

in epistolam s. apostoli Pauli **ad Romanos**, concinnatus per **Leonardum Klofutar**,

ss. Theologiae Doctorem, instituti studiorum theolog. dioecesani directorem nec non Studii Biblici N. F. in eodem instituto professorem p. o., capituli cathedralis can. honor. etc. etc.

Titulus est novi operis, quod auctor, commentariis in evangelia s. Matthaei et s. Joannis jam insignis, Labaci sumptibus propriis hoc anno edidit, qua publicatione eruditioni ac doctrinae suae novum et praeclarum posuit documentum.

Commentarius proxime destinatus est in usum theologiae studiosorum; ideo auctor in eo concinnando brevitatis fuit studiosus. Quem scopum executus est felici cum successu, provide seligens ex abundanti materia, ne scitu necessaria praetermitteret aut superflua insereret operi.

Ast non obstante brevitate commentarius rara eminet perspicuitate in difficilioribus quoque partibus epistolae, quas accuratius inspeximus, ita ut non tantum omnibus sacerdotibus, et imprimis concursum parochialem subeuntibus perutilis, immo pernecessarius, sed ipsis quoque hujus Studii Biblici professoribus summo adjumento futurus sit censendus. — Etenim in exarando hoc opere auctor usus est commentariis praestantioribus tum

antiquis tum recentioribus, qui in ipsa praefatione nominantur. Horum sententiae earumque argumenta sanae crisi subjiciuntur nec non explicationes ab ipso auctore qua probabiles propositae solidis fulciuntur argumentis.

Emolumentum non exiguum operis in hoc est, quod idiomate latino eleganti et facili sit exaratum atque proinde institutis theologicis in imperio austriaco convenientissimum.

In quantum hucusque commentarium inspicere potuimus, illum omni commendatione dignum existimamus, quem proinde omnibus et theologiae studiosis et sacerdotibus enixe et summopere commendamus. Pretium 2 fl. alioquin exiguum est.

Auctori vero ex intimo corde congratulamur.

(„Folium Periodicum" Goriške nadškofije.)

Pojasnilo. *Zakaj ni bilo 13. septembra t. l. ob treh popoldan slovesnih večernic in druzega petja v frančiškanski cerkvi?* Ker me je že tu in tam marsikteri gospodov duhovnov zarad tega vprašal in so govorice različne, veže me dolžnost, da to pojasnim.

Ko sem zvedil, da je odbor cecil. društva 13. sept. za občno zborovanje odločil, bil sem zoper to. (Pri zadevni seji ob času smerti † P. Benvenuta nisem bil.) Omenjeni dan se mi ni zdel pripraven, ker so bili pevci po večem še na počitnicah. Navadno namreč pojejo v tukajšni cerkvi dečki, ki imajo tukaj tudi hrano. Kar imam pa tukajšnih pevcev za tenor in bas, so večidel ali v pisarni ali pri rokodelstvu; toraj delavni dan ne morejo priti.

Drugi vzrok je čistenje in popravljanje orgelj. Že več časa je, kar sta se bila preč. P. predstojnik in g. Goršič dogovorila, da se bodo letos orglje izčistile in tega so bile silno potrebne, kajti prahú je bilo že na debelo v pišalih; s posameznim spremenom že igrati nisem mogel. Naprašile so se orglje še posebno zarad lanskega popravljanja po vsi cerkvi in popred še zarad novega tlaka. G. Goršič je mislil že 16. avg. pričeti. Ker je bilo pa od 22.—27. avg. veliko predstojnikov (12 gvardijanov, 4 definitorji, kustos, provincijal in generalni vizitator) h kapitelnu v posvetovanje prišlo, odločil se je za reguliranje orgelj 9. dan sept. Ta dan so pričeli pišali, kterih je 1888, po tleh razpolagati, ne pa 13. septembra. Omenjeno bodi zraven druzih osebnih zaderžkov le to, da preč. P. gvardijan, duša slovesnih večernic, bi ne bili mogli sodelovati, ker so bili njih blagi oče na smertni postelji.

Naznanil sem to en teden popred in prosil, naj bi se slovesnost opravljala v kaki drugi cerkvi. Ker je pa odbor le še želel, naj bi se na vsak način slovesnost v tej cerkvi ne opustila, mislil sem na izverstni harmonium g. Ledenika, ki bi mi ga posodil. Toda, ko pridem 11. sept. na kor, vidim, da je ležala pišal na pišali in klopi vse razderte, sem bil primoran to g. tajniku naznaniti. To so toraj vzroki.

Častiti gospodje vsi naj toraj ne zamerijo. Prihodnje leto smo pripravljeni željam zadostiti. Naj bi tudi kdo misel sprožil, kdaj bi bilo naj pripravniše.

P. Angelik Hribar.

Iz Ljubljane. (*Potovanje k predstavljanju Kristusovega terpljenja v gornjem Amergavu na Bavarskem. Odhod. Benedke.*) Nobena posvetna igra, če je še tako imenitna, ne vabi, ne vleče tako, kakor sveta igra, ali bolj prav reči, predstavljanje Kristusovega terpljenja. In ker človek ne vé, ali bode čez 10 lét še živel, ali ne, namenil sem se letos ogledati si slovečo kazanje Jezusovega terpljenja v gornjem Amergavu na Bavarskem, kar se ponavlja le vsako desetletje. To gledanje terpljenja Gospodovega je ona čudna moč, ki vleče toliko keršanskih serc, da jim ni žal ne zarad stroškov, ne zarad potnih težav, temveč hitijo od blizo in daleč v ta prej skriti, zdaj pa toliko sloveči kraj, v zgornji Amergav. Tu vidiš katoličane in drugoverce, Angleže, Francoze, Nemce, Slovane, z eno besedo, vsi narodi Evrope in celó iz Amerike so zastopani. Vse hiti gledat sloveče predstave, ki jih domači priprosti ljudje opravljajo natanko tako, kakor se je godilo o Kristusovem času v Jeruzalemu in na Golgati.

Razodel sem č. g. župniku Jarcu svojo željo iti v Oberamergav, in ta mi pravi, da ima isto namero tudi on, in tako sva si obljubila biti si na potu tovariša; sej človeku dobrega družnika ni nikjer bolj treba, kakor na tujem.

Ljubljano 12. sept. zapustivši peljeva se čez Gorico naravnost v Benedke, velikansko in veličastno mesto sredi na morju, čudo med vsemi mesti sveta. Tukaj pred kolodvorom namesto ceste zagledava širok kanal ali preliv in v njem na stotine čolnov, ktere imenujejo „gondole". Cela truma brodnarjev ali gondoljerov se zažene v nas popotnike; vsak, kričé na vse gerlo, nas je vabil na svoj čoln. Zasedla sva čoln, ki je naju peljal v gostilnico, ktera nama je bila priporočena. Benedke imajo nad 120.000 domačih prebivalcev, obsegajo nad 15.000 poslopij, med njimi nad 100 cerkev in še mnogo več paláč. Postavljene so na 117 otokih. Mesto je prepreženo s 158 kanali, nad kterimi stoji 380 mostov z visokimi oboki, da se pod njimi lahko čolni vozijo. Siromakov in beračev je do 40.000! Ti nadlegujejo popotnika po tergih in celó po cerkvah. Vse preži na tujce, nadjaje se od njih zaslužka ali darú. Vsak popotnik, ki obišče Benedke, hití na pervo na terg sv. Marka, kteri sloví za naj lepšega na svetu. Ko sva si ogledala terg, podala sva se na zvonik, da bi si bolje predočila lego in obraz mesta. Korakala sva gori brez vse težave, kajti ne deržé kviško stopnice, kakor drugej, temveč čedalje više napéta pot, kakor na kako goro; pravili so, da je Napoleon I na konju gori jezdil, in to se je prav lahko zgodilo. O kako prečudno mikaven razgled je z verha zvonika! Mnogo ur bi se tega pogleda ne bil naveličal.

Drugo jutro sva s prijateljem šla v cerkev sv. Marka. Tukaj sva vidila umetno izdelan marmornati „sarkofag" (trugo) in v njem so telesni ostanki sv. evangelista Marka. Presunjena spoštovanja in pobožnih občutkov sva padla na kolena in poljubila svete kraje. Potem sva na grobu sv. Marka opravljala daritev sv. maše. Cerkev sv. Marka daje 7000 ljudém prostora; stoji že 800 lét; zidali so jo 100, lepotičili potem 300 do 400 lét; stavljena je v podobi križa. Vse stene so oblečene s svetlim rumenim marmorjem, obok in kuplje pa so krite z neštevilnimi podobami iz mozaika, v kterih so upodobljene zgodbe nove zaveze. Ogledavši si potem še veliko število drugih altarjev, slik, kipov in raznih mojsterskih izdelkov vernila sva se zopet na Markov terg ter šla v palačo „dožev" ali vojvodov. Noben cesar ali kralj se ne more ponašati s temu podobnim staniškem. V tej palači vidila sva pa tudi grozovite ječe, kjer se je prelilo nekdaj toliko solz. Postelje v njih so lesene klopi; ječe nimajo nobenega okna, le nad železnimi vratami je majhna luknica, skoz ktero so se nesrečnikom dajale jedi. Groza naji je obšla, ko sva gledala te strašne kraje, ki ostanejo vedna priča, kako ostro so kaznovali nekdanji Benečani.

Iz palače vojvodov sva se podala še v cerkev ss. Janeza in Pavla, ktera je zidana v gotiškem zlogu in sicer v podobi križa, dolga 94 metrov, 40 široka in 35 visoka; potem v cerkev sv. Caharija, kjer so opravljali ravno devetdnevnico k žalostni Materi Božji, duhovni so peli lavretanske litanije in množica klečečega ljudstva jim je pevaje odgovarjala: Ora pro nobis (Za nas

Boga prosi). Pred vsemi altarji gorele so voščene sveče, kar je opravilo silno povzdigovalo. Iz te cerkve sva se dala prepeljati preko velikega kanala k cerkvi Marije Pomočnice, ki mika s svojimi kupljami že od daleč popotnikove oči. Postavili so jo pred 245 leti v zahvalo, da je bila ponehala grozovita kuga, ktera je pomorila takrat nad 40.000 ljudí; stala je 2 milijona goldinarjev, in je postavljena na silno veliko število hrastovih débel, ktera so za terdno podlago zabita globoko v glen in blato; na nje so vloženi mecesni in še na teh stojí zidovje.

Potem sva se peljala s čolničem še v znamenito tovarno, v kteri se izdelujejo razne rečí iz stekla in mozaika; ta roba po svetu močno sloví. Bila je že noč, ko sva se vernila na Markov terg. Celi veliki terg razsvitljevalo je na stotine plinovih luči. Kaj bolj mičnega se ne dá misliti, kakor je terg sv. Marka pri večerni razsvitljavi. Reči moram, da razgledovanje Benedek in posebno ondotnih prekrasnih cerkev naju je prav močno zadovolilo. Rada bi bila ostala še kaj dni v Benedkah; ali čas ni pripuščal, kajti v sredo na vse zgodaj morala sva odriniti, da prideva do nedelje v gornji Amergav.

(Dalje sledí.)

Iz Borovnice. (*Nekaj za mesec listopad.*) Dan za dnevom mine, in približal se je zopet mesec listopad, v kterem se posebno spominjamo „vernih duš v vicah“. Veliko dobrega se stori v tem času za uboge duše v vicah; morebiti bi se pa po marsikterih krajih dalo še kaj več storiti v ta namen. Naj nekaj omenim v prevdarek.

Listopad je ves posvečen za duše v vicah, ne le samo dan vernih duš; to je ljudstvu premalo znano. Tako se ta in uni precej živo spominja svojih ranjkih na vernih duš dan, morebiti tudi še čez teden; potem pa zopet polagoma pozabi.

Tudi kakor mesec listopad, tako je še posebej vsaki ponedeljek posebej darovan dušam v vicah: ali bi toraj ne bilo primérno, ako bi se vsaki ponedeljek mesca listopada opravila ena sv. maša posebej za duše v vicah, kjer je moč, in sicer, če se more, z orgljami in petjem, ker potem več ljudí pride, in se več molitve stori?

Nekaj enacega smo lansko leto pri nas imeli. Zložile so bile usmiljene roke nekaj soldov, in preč. gosp. župnik, vneti za duše v vicah, so bili zadovoljni in smo imeli vsaki ponedeljek v listopadu eno sveto mašo z orgljami in petjem. To je bilo všeč občinstvu in se je precej ljudí vdeležilo.

Morebiti bi bilo kaj enacega primerno še v kakem drugem kraji? Poskusite; sej bode morebiti kmalo tudi nas zadela osoda, da bomo prosili pomoči. Pridobivajmo si prijateljev, da nam bodo pomagali o hudem času.

Iz Tersta posebno sporočilo močno hvali od 19.—26. kim. razstavljeno robo in naprave bratovšine sv. Rešnjega Telesa za ubožne cerkve. Bilo jih je toliko, da je bilo obdarovanih 68 cerkev, in vse je bilo izdelano prav vkusno, pa na tanko po obrednih zapovedih in predpisih. Obiskovalo je razstavo veliko število vsih stanov, posebno pa gospé, in milgsp. škof sami, kteri so paramente blagoslovili in s preserčnimi besedami družbo pohvalili in k marljivemu nadaljnemu delu spodbudili.

O sv. Telesu.

Al čuješ sinek — dete moje —
Zvonove, kak lepó pojo? —
Ročice male skleni svoje,
Ter moli Jezuška serčno.

Se dviga petje, čuj! v nebesa
Mogočni strel Mu čast glasí;
Zastave, venci in drevesa,
In tisuč lučic Ga slaví.

In glej! pobožni svečeniki
V monštranci Jezusa nesó,
Ki biva v rajski večni diki,
Ki vstvaril je nebó, zemljó.

Pojóči šolarji Mu pridni
Cvetlično pot napravljajo;
V višavah angeljci nevidni
Stermeči Ga preslavljajo.

A naj bolj všeč, preljubo dete!
Mu spév je čistega sercá,
Ki se žarí ljubezni svete, —
Naj raji Ježček ga imá.

Se bližajo. O poklekniva,
Moliva sklonjena do tal,
Da vsim — priserčno Ga prosiva —
On sveti blagoslov bo dal.

In dete rok'ce je sklenilo,
Nagnilo glavco tak lepó,
Ter vém, da se zaveselilo,
Nad njim je angeljsko okó.

Radoslav.

Sveti Jožef.

Ker Slovenci od starodavnih časov sem posebno častijo sv. Jožefa in se češenje njegovo za Marijo, nebeško Kraljico, naj večega svetnika po vsem katoliškem svetu veselo množi; bo gotovo častitim bravcem naše „Danice“ všeč, da zopet nekaj malega o češenji našega patrona zapišem.

Ta spis naj veljá pasu sv. Jožefa.

Bolandisti pišejo v svojem zares velikanskem delu (acta s. Joseph die 19. Martii pag. 109.) naslednjo prigodbo, ktero poterjuje celó krivoverski, luteranski zdravnik.

V Antverpenu je živela nuna po redu sv. Avguština, ki je bila tri leta bolna. Večkrat so jo napadle tako silne bolečine, da je reva omedlela. Več zdravnikov jo je zdravilo; ali vse je bilo zastonj. Nihče ji pomagati ne more. Ker nobena človeška pomoč nič ne izdá, se pobožna nuna zateče k sv. Jožefu, kterega je od nekdaj visoko častila in se njegovi mogočni priprošnji rada priporočevala. Imela je motoz ali vervico, ki je bila z molitvijo k sv. Jožefu blagoslovljena. S to vervico se je opasala in je pričela devetdnevnico v čast sv. Jožefu. In to češenje so z njo vred tudi druge nune opravljale, da bi, ako je volja Božja, na mogočno priprošnjo sv. Jožefa ozdravela. Desetega rožnika 1659, zadnji dan devetdnevnice, je od prevelikih bolečin vsa poterta klečala pred podobo sv. Jožefa. Ko ga priserčno prosi, naj bi ji vendar še sprosil ljubo zdravje, na mah odjenjajo vse hude bolečine. In živela je še sedem lét, ter ni nikdar več poprejšnih bolečin imela. — Tako pripovedujejo Bolandisti.

Leta 1842 so v Veroni na Laškem, v cerkvi sv. Nikolaja, obhajali v čast sv. Jožefu mesec sušec, kakor po Slovenskem sedanje čase obhajamo veliki traven v čast Materi Božji. Ko so častivci sv. Jožefa slišali to čudno prigodbo, je prosila več bolnih, da so prijeli v čast sv. Jožefu blagoslovljeni pas. In mnogoteri bolniki so ozdraveli. Pa tudi druge posebne milosti so dosegli;

zlasti še posebno varstvo zoper napade nečistega duha. Škof mesta Verone, ki je to zvedel in je spoznal korist, ktere se pravoverni s tem češenjem že dalj časa vdeležujejo, je odločil posebno molitev, s ktero naj se ti pasovi blagoslovijo, ter je poslal župnika farne cerkve sv. Nikolaja z natančnim poročilom v Rim, da sv. Oče vse to poterdijo.

Zbor ss. obredov, kteremu so sv. Oče vse to v natančno preiskavo izročili, je z dopisom 19. kimovca 1859 poterdil blagoslovno molitev, in je privolil, da pravoverni kristjani smejo nositi te pasove, v čast sv. Jožefu blagoslovljene. Z drugo prošnjo je veliki škof iz Verone dosegel, da je bratovšina „pasa sv. Jožefa“ v Veroni v glavno bratovšino povzdignjena, in sv. Oče Pij IX, toliko slavnega imena, so jo poterdili 19. sušca 1860, ter so jo z mnogoterimi odpustki obogatili. — To je začetek pasa sv. Jožefa.

(Dalje sledí.)

Razgled po svetu.

Laško. (*Mladeńska velika družba*) Presvitli kontur Jan. Kerstnik Acquaderni, ki je bil 12 lét predsednik velike družbe italijanske mladine, se je po privoljenji sv. Očeta predsedstvu odpovedal in predsednik je postal slavni in pošteni profesor Filip Tolli, predsednik katoliške družbe sv. Petra v Rimu. Tedaj se je tudi središe vesoljne družbe preselilo iz Bolonje v Rim. Acquaderni pa se v prelepem pismu poslavlja od verlih mladenčev in pravi med drugim: „Mi hočemo, kakor vselej, skazovati se kakor neprestrašeni podporniki vsih pravic apostolskega Sedeža, in ne samo poslušati povelja, temuč voljni biti spolniti tudi le želje Njega, ki je nezmotljiv učenik, oče narodov, rešitelj in stražnik družbinstva.... Na svojo zastavo hočemo zapisati: Molitev, Delo, Darežljivost.... Reč, ktero mi podpiramo, je preblaga, je velika, je vredna zarés, da se nji daruje vsaka stvar, premoženje, duh, serce, mladost, življenje. Ako nas nasprotniki zasmehujejo, odpustimo ali nevednosti njihovega uma, ali zatlačenosti njihovih počutkov.“

Koliko stotin jezuitov je prišlo na Laško. Kdor bi bral okrožnico laškega ministra Villa od 27. kim., pravi „Unità“, bi mislil, da vsled zverševanja zloglasnih določil francoskih od 29. sušca je prišla velika truma francoskih jezuitov vselit se na Laškem. — Ali bodete verjeli? Ne eden francoskih jezuitov ni pribežal na Laško, nobeden ne misli ondi se vselit. To je odgovor. — Sej bi tudi ne bil pameten, ako bi bežé pred tigri v volčnjak hotel pribežati!

Oprostena Italija, ali kaj? Farizeji so v papeževe dežele lomastili z izgovorom, da bodo ondod nravni red ali spodobno življenje zopet vstanovili. L. 1860 so se Sardinarji vderli v papeževi deželi Marke in Umbrijo, češ, da bodo zopet vpeljali „nravni red“ (ordine morale), kakor da bi bile tam samo razbojniške jame. To pa je ravno tako, kakor da bi zelénci in šantavci prišli iz pekla v nebesa in rekli, da bodo tam gori zopet vstanovili red, poštenost in čednost! Pa pojdimo dalje.

Deset lét pozneje so postavljavci nravnega reda že priderli do Rima in vlomili, „Pijeve vrata“ in so se polastili samega Rima. Kaj so ti „sejavci čednosti“ počenjali, se lahko še spominja, kdor je takrat živel ali pozneje to čital. Poslušajte samo, koliko hudodelnikov je prišlo v ječe od tistega časa. V desetih letih, od 1870 do 1879 je bilo uječenih tri milijone moških in blizo štiristo tisuč ženskih. To skazuje vradni splošni jetniški poštév od 1870—79, in Italija je potrosila za-nje sto in petdeset tisuč milijonov.

In lejte! vertoglavi liberaluhi še zdaj sanjarijo o „rešeni“ Italiji.

Naj novejši laški blagri. Na osvobodenem Laškem gospodujejo kaj marljivo „briganti“ in pa Garibaldi. Uni grabijo denar in ljudi, Garibaldi pa zabavlja brez strahú in kazni čez vlado, in derhal ga preslavlja in mu ploska. Te dni je bil prišel s svojimi domačimi v Genovo obiskat nekega Canzio-ta, moža njegove hčere, kteri je v ječi zapert. Ko je veliki rogovilež šel skoz veliko mesto v ječo in ko je šel nazaj, je bil spremljan od ljudí s ploskanjem in kričem: „Viva Garibaldi! Viva Canzio!“ To je: „Živi Garibaldi! Živi Canzio (jetnik)!“ Canzio, sedé na naslonjači, sprejme svoje prijatle v ječi; se pije, se puha, se goričeva na glas o politiki tako, da jih popolnoma umevajo vradniki, stražniki, jetniki; pa nobeden si ne upa jim ust zamašiti. Čuvaji cenijo Canzio ta kakor kacega oblastnika; nekteri ga kličejo „Ekscelencijo“, se odkrijo kteri z njim govoré, in eden mu je predložil celó prošnjo ter ga prosil pomoči, da bi bil iz te ječe prestavljen v Benedke. Drugi jetniki so ga prosili druzih dobrót. Zraven tega pa se je v mestu napravilo táko rogovilstvo, da je bilo treba 200 karabinjerov in stražnikov, da so jih razkropili. Tudi po bližnjih krajih je bilo nastavljenega silo vojaštva, da bi v mesto pritegnilo, ako bi zrojilo rogovilstvo.

Pri vsem tem pa je resnica, da vlada v hudobiji ukoženi starec Garibaldi. To priča naslednja dogodba, ki jo pripoveduje „Unità“.

Garibaldi je 24. kim. pisal svojim volivcem v Rim, da se odpové volitvi, rekši: „Danes se ne morem več šteti med postavodajavce v deželi, kjer se svoboda teptá in postava v svoji rabi ne služi za druzega, kakor da se svoboda zagotavlja jezuitom in sovražnikom laške edinosti.“ (S tem je zagrizeni framason naravnost povedal, da on poštenim ljudém svobode ne privoši.) In vsled tega se je starec gibal v Genovo, kar smo že spredej omenili. Laško ministerstvo pa se je tako prestrašilo teh beséd in naslednjega rogovilstva, da je zdajci razglasilo okrožnico proti jezuitom, in sicer že 27. kim., ko je Garibaldi pisal v Rim 24. tistega mesca. Pa še več: okrožnica ministerska zoper jezuite se opira na prekucevavsko določbo od 25. vel. serp. 1848, ki ukazuje razdjanje jezuitovske družbe v sardinskih deržavah, in na določbo Garibalda samega, ktera je l. 1860 velevala jezuite pregnati iz Napolitanskega, — takrat namreč, ko je bil Garibaldi s svojimi tisučerimi tolovajskimi vitezi prederl v to deželo.

Novo preganjanje jezuitov na Laškem tedaj izvira od tod, ker se laškemu Kairoli-u pred rudečo srajco hromega Garibalda hlače tresejo. Vsled tega novega ukaza je vsako zedinjanje jezuitov prepovedano, ko bi jih bilo tudi še tako malo število; tuji jezuiti, t. j. zlasti francoski, morajo v 15 dnevih iz dežele iti; laški jezuiti pa v osmih dneh pri vladi prositi sekularizacije, t. j., da se njih duhovne posestva v posvetne spremené; če ne, zgubé pokojnino in kaznim zapadejo.

Vsled tega pa se govorí, da se bodo „poštenoviču“ Garibaldu njegovi letni tisuči še pomnožili, k čemur, se vé, bode pripomogel tudi cerkveni róp tolikanj srečne liberalne dobe!

Framasoni pa so vsi enaki — farizejski. Poprej je Bizmark zadolženje na Rim in papeža zavračal, da se ni dosegla sprava s Prusijo; pred malo tedni je belgiški Frère-Orban Rimu podtikal vzrok, da je belgiški poslanec Rim zapustil; sedaj pa laški vradni časnik „Diritto“ vir novega jezuitovskega zatiranja meče na Leona XIII, kajti noče sprave in mirú storiti z rogovil-

stvom! In komu more vse to ljubše biti, kakor judu Gambettu v Parizu? Bratovščina Bizmark-Gambetta-Frêre Orban-Garibaldovska vse na to gre: da nima prav Bog in nebo, ampak pekel in satan.

Pa še dalje. Koliko da laškemu ministerstvu pomaga to, ker s preganjanjem jezuitov hoče rudečega tigra potolažiti, kaže pogovor Garibaldov z L. Dell' Isola, vrednikom časnika „Libertà di Genova", ki je prekucuh prekucuhov. V tem pogovoru je boje Garibaldi rekel: „Socijalisti ali nihilisti ... vsi moraja zedinjeni delati za republiko." In med tem, ko laško ministerstvo zoper republikance iše pomoči v preganjanji nedolžnih jezuitov, pa rudečkarji imajo po mnozih mestih svoje zbore in shode, pa tudi svoje prederzne razsajanja, kakor se je godilo v Forli, v Rimini, v Terni zoper vojaštvo celó, in kakor se kaže sedaj v Genovi.

Take rogovilstva zoper vlado pa so Garibaldu „častne reči", kakor je pisal dvema jetnikoma, ki sta tudi zarad republikanskih zadev v Genovi zaperta. To sta neki Ghersi in Toscanini. Pisal je: „Prišel sem bil danes v ječe stisnit roko Canzio-tu in vama, ki ste obsojeni zarad zarad zadeve, ki vam čast dela." Pravi dalje, da mu ni bilo prav prilično priti do nju.

Vse te zadeve pojasnuje pismo, ki ga je 7. t. m. Garibaldu pisal v Genovo pariški komunard Pyat, kteri pravi: da odstop Garibaldov od poslanštva je silno razveselil in z nado napolnil francosko republiko, kteri odstop napoveduje laško in pospešuje španjsko republiko, prerokuje edinost in moč latinskega zaroda. Bersnil je tudi besedo o evropejski vojski.

Razširjanje sv. Cerkve. V šesterih deržavah nove Anglije v Ameriki je l. 1835 bilo 40.082 katoličanov, 27 mašnikov, 22 cerkvá, in 50 druzih cerkvenih poslopij še le v delu. Deset lét pozneje je bilo v čveterih zmed teh deržav (razun Konektikut-a in Rhode-Islanda) 66.196 katoličanov, 30 mašnikov, 37 cerkvá in 32 kapél. Zdaj je v vsem 736.100 katoličanov, 516 mašnikov, 502 cerkvi. — Pod vlado Pija IX je bilo v zedinjenih deržavah vstanovljenih 30 novih škofij. V začetku sedanjega stoletja je bila v tej deželi le ena sama škofija; zdaj jih je 61 in še 7 apostolskih vikarij. Katoličanov je zdaj veliko čez 6 milijonov, 67 nadškofov in škofov in 5989 mašnikov, s 6407 cerkvami in kapelami; 1136 študentov se podučuje za duhovski stan v bogoslovskih semeniših, in katoliške srenjske šole obiskuje 405.234 otrók; misijonskih stališ (štacijonov) je 1726; 687 kolegij, semeniš in akademij, pa 373 dobrotnih napráv. Nobeno pero ni zmožno popisati, koliko dobrega storé vse te naprave. Tako piše „Wanderer" v Minesoti.

Cvet in nad zveste molitve.

Zahvala.

Št. 1. Po mogočni priprošnji M. D., Naše ljube Gospé presv. Serca, sem bila prav v kratkem času rešena silnih bolečin v glavi. Vsa zdravniška pomoč mi poprej ni nič pomagala. Naznanjam toraj očitno zahvalo premili nebeški Kraljici.

V Celji, mesca vinotoka 1880. *Jozefa R.*

Št. 2. Zadobila sem po 9dnevnici, kar sem želela. Hvala Jezusu in Mariji.

V Ljubljani, 12. vinot. 1880. M. O.

Prošnje.

V molitev goreče priporočeni: Mnogo oseb bolnih za legarjem. — Neka oseba za primérno službo. — Hči priporoča svojega zagrešenega očeta za spreobernjenje. — Zeló nevarno bolan otročič, priporočen od matere. — Neka prav važna zadeva, da bi se rešila v Božjo čast in korist Slovencev. — Neka oseba v britkih okolišinah se posebno priporoča udom bratovšine Naše ljube Gospé v molitev, da bi bila rešena iz velike zadrege in da se ji vse izide v časni in večni blagor. — Druga oseba pa, da bi zapustila grešno navado.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec vinotok 1880.

I. Glavni namen: Izročenje vesoljnega sveta v naj svetejše Jezusovo in Marijino Serce za splošno spreobernjenje.

II. Posebni nameni:

18. vinot. Sv. Lukež evangelist, spisavec „Djanja apostolskega", zdravnik in slikar, počiva v Padovi. Priporoč.: Studeno sv. Jakopa apost. (1495 duš). Dar krotkosti posebno za slov. mladino. Katoliški misijonarji.

19. Sv. Peter Alkantarski, izgled duhovnega življenja, dušni vodnik sv. Terezije. Priporoč.: Duhovnija sv. Vida pri Cirknici (1635 d.). Dar premišljevanja. Zatrenje pobijanj in pretepov.

20. Sv. Janez Kentiški, učenik na visoki Krakovski šoli, dobrotnik ubožnih, si je posebno prizadeval krivoverce husovce spreoberniti. Priporoč.: Grahovo M. D. brezmadež. Spočetja (1274 d.). Cerkev na Češkem. Ubožna šolska mladina.

21. Sv. Uršula, pridši iz Angleškega v Bretagne, je bila s svojimi tovaršicami vred od Hunov umorjena, s čimur so postale mučenice za sveto devištvo l. 453. Počivajo v Koloniji. Priporoč.: Unška duhovnija sv. Martina škofa (1105 d.). Uršulinski cerkveni red in deviški stan sploh. Pogosta molitev sv. rožnega venca (roženkranca).

22. Sv. Kordula, tovaršica sv. Uršule, je bila tako prestrašena z mukami svojih tovaršic, da se je skrila; kmali pa je obžalovala ta strah, že drugi dan se sama izdala morivcem in je poslednja sprejela smertni udarec. Priporoč.: Duhovnija sv. Trojice pri Cirknici (893 d.). Živa vera in gorečnost v službi Božji. Bolni in umirajoči, posebno grešniki.

23. Sv. Janez Kapistran, redovnik sv. Frančiška, je misijonaril v Benedkah, po Kranjskem, Koroškem, Tirolskem, Parskem, Češkem, Poljskem id., premagavec Turka ko tovarš svojega hrabrega prijatla Hunjada; — † l. 1456. Priporoč.: Babno polje sv. Nikolaja šk. (473 d.). Spreobernjenje Mohamedanov in domačih turkov. Duše v vicah.

24. Tri in dvajseta nedelja po Bink. Evang.: Deklica oživljena (Mat. 9). Sv. Areta, muč. v Arabiji l. 430. Priporoč.: Begunje sv. Jerneja (1243 d.). Serčnost zoper zapeljevanje. Spreobernjenje Arabov.

Male duhovne vaje.

Petje. Škodljivo in spotikljivo petje moraš zatirati, dobro petje pa razširjati. Odpustek 100 dni dobiš vselej, kadar dobro petje pospešuješ. S poštenim petjem se vadiš svoje misli bolj pogosto k Bogu obračati.

Pravilo življenja: Ako človek neha z nebesami govoriti, prične pekel z njim govoriti.

Listek za raznoterosti.

V frančiškanski cerkvi je znani mojster gosp. Fr. Goršič od 9. sept. do 9. okt. t. l. velike orglje v občno zadovoljnost zopet intoniral, vbral in reguliral, ker prahú se je bilo v pišalih (ki jih je 1888) že toliko nabralo, da se je s posameznimi spremeni težko igralo.

V prid dušam v vicah. Bliža se mesec listopad, kteri je posvečen zlasti spominu naših drazih ranjcih. Že v začetku mesca se sv. Cerkev, kakor dobra mati, spominja svojih še v vicah terpečih otrók in ukazuje posebno tisti dan po vsem katoliškem svetu molitve in daritve sv. maše za-nje opravljati. Ubogim dušam v vicah grozovito terpljenje zlajševati in v nebesa pomagati je naša sveta dolžnost, in ta namen ima molitvena knjižica, imenovana „Pomoč dušam v vicah“, ki jo je na svitlo dala katoliška družba v Ljubljani in se pri nji (stari terg št. 13) dobiva po 50, 65, 70, 75 kr. in po 1 gld. 10 kr. Mnogim utegne z njo močno vstreženo biti; sezite toraj po nji, dragi rojaki! Vredna je priporočevanja. *Iz odbora katol. družbe.*

Ex S. Congregatione Rituum. Decretum respiciens administrationen Ss. Eucharistiae Sacramenti, tempore paschali, ante vel post Missam de Requiem peragendam. Sacrorum Rituum Congregationi sequens propositum fuit dubium pro opportuna declaratione, nimirum: Quum tempore paschali administrandum est Ss. Eucharistiae Sacramentum, ante vel post Missam de Requie, debentne dici Oratio et versiculi de tempore atque Alleluja? Sacra porro Rituum Congregatio, re accurate perpensa, ad relationem subscripti Secretarii, sic declarare censuit: Affirmative quoad Orationem et Versiculos; negative quoad Alleluja. Atque ita declaravit ac servari mandavit die 26 Novembris 1878.

V Gorjah je bila preteklo nedeljo zlata maša preč. gosp. župnika Karola Tedeschi-ta obhajana z velikimi, silno ginljivimi slovesnostmi. Več prihodnjič.

V bohinjski Bistrici, 8. vinot. 1880. Preblagi dobrotnici Marjeti Vandrovčevi, ki je po čast. vredništvu „Zg. Danice“ zopet 40 gl. darovala za našo novo cerkev, se iskreno zahvalujem. Naj ji sv. Nikolaj sprosi pri Bogu obilno povernitev za tako res velikodušno dobrodelnost! *J. Mesar,* župnik.

Poterdilo. Prejel sem naslednje nabirke „Zgodnje Danice“ za naše pogorelce: 19. kim. culo ženskih oblék, 29 vatlov platna in 1 vrečo; — 1. vinotoka 79 gl. denara in 6. vinotoka 3 cule obleke, vsaka po 10 gl. vrednosti, kar je bilo poslano po sl. vredništvu za razdeljenje med ubožne pogorelce po njih potrebah in okoliščinah. Za vse te dobrote naznanjanjamo vsim dobrotnikom in „Danici“ naj preserčniši zahvalo; mi pa bomo za nje molili; milostni Bog jim drugod poverni mnogotere in lepe darove, ki so jih podelili našim ubogim pogorelcem. Bog jim poplačuj z dušnim zveličanjem, pa tudi na njih zdravji, na njih premoženji in v podeljenji vsega, kar od Boga želé. In dobrotna Božja Mati naj jim sprosi vsega dobrega v vsakterih okoliščinah. *)

Na Gori, 8. vinotoka 1880.

Primož Klemenc, kurat.

Bog je sodil! Piše nam dober prijatelj: Ni davno tega, kar je neki človek grozovito smert storil. Na lovu je padel v strašansk prepad, tako da se mu je čepinja z možgani ob skali razletela in so se mu udje večkrat polomili. Bog ga je sodil! Nič ne rečem, kako se je ta človek obnašal do cerkve in do dušnega pastirja. Pa tega v svarílo drugim zamolčati ne morem, da je ravno on še z enim tovaršem pred nekterimi leti v britko martro Božjo, pri cesti postavljeno, kakor v šibo streljal. Kakor sem izvedel, je tudi njegov tovarš prejel plačilo za svoje zločinstvo. Pri streljanji mu je po nesreči desnico razneslo. Bog saboj ne dá norčevati!

V Baltimoru v Ameriki podirajo nektere hiše, da bodo zidali novo cerkev, ki bo posvečena papežu sv. Leonu Velikemu in posebej odločena za Italijane tega mesta.

Koliko pomaga jezuite preganjati? „Independance Belge“ vé iz novega Jorka, da edini sin generala Shermana, velikega vojvoda vse vojne v zedinjenih amerikanskih deržavah, in pa sin senatorja Kirnan-a, sta sprejeta v jezuitovski red v Woodstocku na Marilanškem. Novicijat sta doveršila na Angleškem. Ali ne spominja to na perve kristjane? Če so jih huje terli in mučili, več jih je bilo. Tudi se smé upati, da bo Bog blagoslovil deželе, ktere zavoljo vere preganjane sprejemajo.

Največi cerkev na svetu. Ob času, ko so posvečevali novo stolno cerkev v novem Jorku, so sostavili zapisnik naj večih cerkev na zemlji in jih vverstili po številu ljudí, kolikor jih ktera obsega. Naj veči na zemlji je cerkev sv. Petra v Rimu, ki ima prostora za 54.000 ljudí; Milanska stolnica obsega 37.000; sv. Pavla v Rimu 32.000; Kolinska 30.000; Pavelska v Londonu in Petronijska v Bolonji po 25.000; „Hagia Sofia“ v Carigradu, zdaj muselmanska mošeja, 23.000: Lateranska v Rimu 22.000; „Notre-Dame“ v Parizu 21.000; nova stolnica v novem Jorku 17.500; stolnici v Pizi in sv. Štefana na Dunaju po 12.000; sv. Dominika v Bolonji 11.400; Marijna v Monakovem 11.000; sv. Marka v Benedkah 7000 ljudí. V tej versti je nova stolnica v novem Jorku, ktere lepote naš misijonar g. Trobec ni mogel prehvaliti, še le deseta v velikosti, sedaj dodelana stolnica v Koloniji pa četerta.

Poslednje novice. Presvitli cesar 20. t. m. nastopijo pot tudi v Šlezijo, kjer se velike priprave delajo. — Dolgo časa se je dal strašiti zviti Turčin evropejskim vladarjem, na vse zadnje je vendar prikimal, da bode z lepo in brez pogoj izročil Černogorcem terdnjavico Osinj, Ulčinj, ali kako že vse jo imenujejo. Prašanje je pa še zmeraj, kaj razdraženi Albanci porekó?

*) Na pristavljeno priljudno vprašanje bodi odgovor, da bomo že poravnali, kadar bo v pétek nedelja. Vr.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Neimenovan blag gospod 3 gld. — Dober prijatelj 2 gl.

Za pogorelce v Matenji vasi: Neimenovana 1 gl.

Za Dolenjce s točo poškodovane: Iz Preserja po č. g. župniku nabirke 6 gl.

Za sv. Očeta: Iz Preserja po č. g. župniku 4 gl.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: G. M. J. 40 gold. za tab. — Neimenovana 50 kr. za tab. — Neimen. 2 gl. za tab.

Za afrikanski misijon: Č. g. Ign. Šalehar 2 gl.

Za sv. Detinstvo: Ana Gregorec po č. g. J. Dolencu 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

—v—: Ali bi se ne reklo to: N. lj. G. nadležen biti? — Barbescenti: „Et Tu mi fili?!“ — G. J. V.: Dvakrat hvala in še enkrat poverhi!

☛ **Današnjemu listu je priložena priloga za naročbo na „Oče naš“.**

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.